

STAVEBNĚ HISTORICKÉ PRŮZKUMY

K SOUPISU STAVEBNĚ HISTORICKÝCH PRŮZKUMŮ

Stavebně historické průzkumy byly v rozličných podobách nedílnou součástí práce uměleckých historiků (historiků architektury) a památkářů od počátku jejich existence. Ve stávající vyhraněné a obecně známé podobě však vycházejí převážně z mnohaleté činnosti specializovaného pracoviště v rámci SÚRPMO Praha pod vedením PhDr. D. Líbala a následně PhDr. ing. J. Muka. Uvedená skupina vypracovala i základní metodiku práce včetně grafického vyhodnocení. Zásadním přínosem bylo vytvoření nového pracovního postupu, kdy na úkolu spolupracovaly dvě rovnocenné strany - pracovník shromažďující informace v terénu a specializovaný historik, zabývající se prameny písemnými. Průzkumy byly zpracovávány pro jednotlivé investory, městské i okresní národní výbory a v neposlední řadě pro krajská památková střediska.

Teprve později se počet zpracovatelů rozšířil. Stavebně historické průzkumy nyní provádějí v samostatných odděleních některé památkové ústavy, zabývají se jimi i další podniky a jednotlivci. Situace však rozhodně není ideální. Bohužel, určitá roztržitost práce a zejména minimum vzájemné komunikace i odpovídajícího náročného posouzení způsobují, že kvalita i forma zpracování je značně rozkolísaná. V této věci však již došlo k určitému pokroku (např. první komise, pořádaná v Litomyšli k ukončení průzkumu tamějšího bývalého augustiniánského kláštera, kdy výsledky byly prezentovány před širší skupinou odborníků).

Jestliže se v současné době začíná situace, kolem stavebně historických průzkumů opět pozvolna vyvíjet, pak je nutno současně věnovat pozornost i průzkumům již dříve zpracovaným. Přes případné námitky k jejich ob-

sahu, který v některých partiích přece jen podléhá času, se nepochybně jedná o poznatky v převažující většině stále velice aktuální. Mnohá zjištění mají pro nás dnes již hodnotu základního pramene (zejména u nedochovaných, či zásadně přestavěných objektů). Ohrožení zpracovaných průzkumů je ale reálné, zejména tam, kde je malá povědomost o jejich hodnotě. Po roce 1989 dokonce několikrát došlo při zcela iracionálním „zúčtování s minulostí“ ke skartaci těchto mnohdy jedinečných materiálů. Pro ochranu (i takovou roli může zveřejnění zpracovaných elaborátů mít) a lepší využití těchto informací nám však dnes chybí zejména ucelený přehled o průzkumech, o jejich uložení i dostupnosti.

V elaborátech obsažená, mnohdy vysoce pozoruhodná zjištění nebyla často autory veřejně publikována. Značné množství objevů, postřehů i námětů k žádoucímu následnému syntetickému zpracování určité problematiky je tak odborné veřejnosti neznámé a musíme si uvědomit, že nezveřejněná fakta z uvedených průzkumů mohla být, samozřejmě se zachováním patřičných autor-
ských práv, užívána ve větším rozsahu než doposud, by výrazně prospělo oborům dějin umění (zejména architektury) i památkové péče. Z tohoto důvodu jsme přistoupili k postupnému vydávání základního informativního seznamu stavebně historických průzkumů. Jako první vstřícně představuje svůj archiv Památkový ústav středních Čech, připravován je archiv Památkového ústavu v Ústí nad Labem. Věříme, že budou následovat další ústavy a instituce i úřady a podniky, aby tento ve své době zcela jedinečný materiál postupně nezmizel v zapomnění. Je to naší povinností již s ohledem na úctu vzbuzující vykonanou práci.

PETR MACEK

STAVEBNĚ HISTORICKÉ PRŮZKUMY Z ARCHÍVU PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

ZPRACOVALA OLGA GEISLEROVÁ

Vysvětlivky zkratk

+ součástí průzkumu je i text
- text nevyhotoven, nedodán nebo ztracen
p plánová dokumentace

f fotodokumentace
m mapy
b.d. bez data